

AKCIONI PLAN ZA RIJETKE BOLESTI 2017 - 2020. godina

Akcioni plan za rijetke bolesti 2017-2020. godina sadrži niz mjera i aktivnosti koje treba preduzeti u cilju sprovođenja Nacionalne strategije za rijetke bolesti u Crnoj Gori 2013 – 2020. godine, koju je usvojila Vlada Crne Gore.

Strateški cilj Akcionog plana predstavlja unapređenje prevencije, ranog prepoznavanja i dijagnostike rijetkih bolesti, dostupnost adekvatnoj, sistematičnoj i centralizovanoj zaštiti zdravlja i liječenje lica sa rijetkim bolestima, registrovanje, informisanost i edukaciju zdravstvenih radnika i opšte javnosti o rijetkim bolestima, kao i koordinaciju na nacionalnom i međunarodnom nivou referentnih medicinskih i naučno-istraživačkih institucija, NVO i udruženja pacijenata sa rijetkim bolestima.

Za realizaciju ovog akcionog plana potrebna su određena finansijska sredstva, čiju opravdanost potvrđuju ciljevi koji se postižu realizacijom utvrđenih mjera i aktivnosti.

AKCIONI PLAN ZA RIJETKE BOLESTI 2017 - 2020.

1. Formiranje i stvaranje uslova za rad Nacionalnog savjeta za rijetke bolesti Crne Gore (NSRB)

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet - €	Godina realizacije
1.1	Formiranje Nacionalnog savjeta za rijetke bolesti							
	Formiranje Nacionalnog savjeta za rijetke bolesti u Crnoj Gori	Na inicijativu Ministarstva zdravlja formira se NSRB sa zadatkom da vrši koordinaciju i monitoring nad implementacijom Strategije i Akcionog plana za rijetke bolesti u Crnoj Gori	Ministarstvo zdravlja/Vlada Crne Gore	Oformljen NSRB, sa početkom zasijedanja, najmanje jednom mjesečno	Redovna aktivnost	Redovne aktivnosti	0,00	2017.
1.2	Izrada Statuta NSRB							
	Priprema i usvajanje statuta NSRB	Nakon formiranja NSRB priprema se i usvaja statut o radu NRSB, zasnovan na prioritetima i programskim aktivnostima definisanim Strategijom za RB.	NSRB	Usvojen statut o radu NSRB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2017.
1.3	Formiranje sjedišta NSRB							
	Određivanje NSRB sjedišta/kancelarije/sajta	Odabir sjedišta NSRB, formiranje zvanične administracije, adrese, sajta i načina komunikacije sa NSRB	Ministarstvo zdravlja/NSRB	Uspostavljena kancelarija i sajt NSRB	Finansijska sredstva za opremanje kancelarije, kompjuterska oprema: 2 PC računara sa pratećom opremom i 2 lap- topa. Finansijska sredstva za formiranje sajta.	Donacija	5.000	2019.

2. Izrada elaborata o formiranju Referentnog nacionalnog centra za RB (RNCRB) u Crnoj Gori

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
2.1	Izrada Elaborata i kriterijuma za osnivanje RNCRB, sa principima funkcionalne organizacije RNCRB							
2.1.1	Izrada Elaborata o formiranju RNCRB	Izrada Elaborata o potrebi formiranja RNCRB, sa kriterijumima za osnivanje i principima organizacije rada.	NSRB	Izrađen elaborat o formiranju RNCRB definisani kriterijumi i organizacija rada RNCRB	Posjeta nekog Referentnog centra za RB u inostranstvu jedanput godišnje, 5 dana x 2 osobe. Prosječno po osobi EURO 1,700	Budžet zdravstvene ustanove	3.400	2020.
2.1.2	Određivanje sjedišta RNCRB	Na osnovu kriterijuma i principa funkcionisanja RNCRB, definisanih u Elaboratu, NSRB određuje instituciju koja će biti sjedište RNCRB.	NSRB/ Ministarstvo zdravlja	Određeno sjedište RNCRB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2019.
2.1.3	Identifikovanje i obilazak svih institucija koje se bave RB u Crnoj Gori	Organizovanje sastanaka sa institucijama i ekspertima koji se bave RB i prikupljanje podataka o institucijama i ekspertima za RB	NSRB	Definisan spisak svih institucija i eksperata koji se bave RB, formiranje multidisciplinarnе mreže institucija i eksperata za RB u Crnoj Gori	Posjeta institucijama u Crnoj Gori koje se bave RB.	Redovne aktivnosti	0,00	2018.

3. Formiranje RNCRB i multidisciplinarnе mreže nacionalnih institucija i eksperata za RB

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
3.1	Formiranje RNCRB							
3.1.1	Formiranje RNCRB	Na osnovu Elaborata koji je izradio NSRB, formira se RNCRB, sa zadakom da sprovodi implementaciju Nacionalne strategije i Akcionog plana za RB.	NSRB/ Ministarstvo zdravlja	Formiran RNCRB na funkcionalnom nivou	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2020.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
3.1.2	Formiranje sjedišta RNCRB	Na osnovu Elaborata NSRB, Ministarstvo zdravlja imenuje sjedište RNCRB i imenuje rukovodioca RNCRB	NSRB/ Ministarstvo zdravlja	Određeno sjedište i imenovan rukovodilac RNCRB	Finansijska sredstva za opremanje sjedišta RNCRB, kompjuterska oprema: 3 PC računara sa pratećom opremom I 2 lap-topa. Finansijska sredstva za administraciju i formiranje sajta.	Donacija	5.000	2019.
3.1.3	Formiranje sajta RNCRB	U RNCRB formira se sajt o svim relevantnim informacijama o RB, namijenjen stručnoj i opštoj javnosti	RNCRB	Formiran sajt o RB u RNCRB	Finansijska sredstva za formiranje sajta.	Donacija	3.000	2019.
3.2	Formiranje multidisciplinarnе mreže institucija i eksperata za RB							
3.2.1	Formiranje multidisciplinarnе mreže institucija i eksperata za RB	Formiranje multidisciplinarnе mreže institucija koje se bave dijagnostikom, prevencijom, liječenjem i rehabilitacijom osoba sa RB i eksperata za RB, na osnovu Elaborata NSRB	Formirana multidisciplinarna mreža institucija i eksperata za RB, određena odgovorna lica u svakoj instituciji I uspostavljeni sistemi komuniciranja u mreži, sa centralnom koordinacijom u RNCRB	Finansijska sredstva za umrežavanje i administriranje informacija između svih institucija za RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2020.

4. Uspostavljanje i implementacija Nacionalnog registra za RB

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
4.1	Izrada Registra za RB							
4.1.1	Formiranje radne grupe za izradu registra RB	Od članova NSRB i iz reda eksperata za RB formira se radna grupa sa zadatkom da izradi dokumentaciju i principe primjene registra za RB.	NSRB/ Ministarstvo Ministarstvo zdravlja	Oformljena radna grupa za izradu Registra RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2018.
4.1.2	Izrada registra za RB	Radna grupa za izradu Registra o RB priprema kompletnu dokumentaciju za vođenje registra, sa uputstvom za registrovanje pacijenata sa RB, u skladu sa novom međunarodnom klasifikacijom bolesti (ICD-11)	Radna grupa za Registar za RB/ NSRB	Izrađen i spreman za implementaciju Registar za RB Uslov: objavljena I dostupna za promjenu ICD 11, koju WHO priprema za 2014/2015. godinu	Jednokratna nadkonkada članovima radne grupe	Budžet Fonda	1.000	2019.
4.1.3	Određivanje sjedišta Registra za RB	Na osnovu načina i uslova primjene Registra za RB, određuje se institucija koja će biti sjedište Registra za RB	NSRB/ Ministarstvo Ministarstvo zdravlja	Imenovana institucija u kojoj je sjedište Registra za RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2018.
4.1.4	Usvajanje Registra za RB	Administriranje i usvajanje Registra za RB na svim relevantnim nivoima	Ministarstvo zdravlja	Stvoren zakonski okvir za implementaciju Registra za RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2019.
4.2	Implementacija Registra za RB							
4.2.1	Formiranje sjedišta Registra za RB	Na osnovu načina i uslova primjene Registra za RB, formira se sjedište Registra	NSRB/ Ministarstvo zdravlja	Formirano sjedište Registra za RB i stvoreni preduslovi za implementaciju	Finansijska sredstva za formiranje baze za elektronsko vođenje registra i formiranje baze podataka i umrežavanje i administriranje informacija	Donacija	10.000	2019.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
4.2.2	Organizovanje edukativnih seminara	Organizovanje edukativnih seminara za implementaciju Registra za RB na svim nivoima zdravstvene zaštite koje su uključene u djelatnosti na polju RB	NSRB/RNCRB/	Edukovani svi zdravstveni radnici, na svim nivoima zdravstvene zaštite i spremni za implemenraciju Registra za RB	Finansijski troškovi organizacije 3 seminara u trajanju od 2 dana, za sjeverni, centralni i južni region. Honorari i putni troškovi za predavače: 5 osoba x 2 dana x 3	Budžet zdravstvene ustanove	1.200	2018.
4.2.3	Promocija i prezentacija Registra za RB	Organizovanje javih prezentacija i promocija Regristra za RB stručnoj i opštoj javnosti	Ministarstvo zdravlja/NSRB/RNCRB	Stručna i opšta javnost upoznata o značaju vođenja registra za RB u Crnoj Gori	Honorari i putni troškovi za predavače	Donacija	2.000	2018.
4.2.4	Prikupljanje i obrada podataka o RB	Kontinuirano vođenje Registra za RB, sumiranje i klasifikacija podataka o RB.	Stručni tim za vođenje Registra o RB	Dostupni periodični izvještaji o RB sa relevantnim epidemiološkim podacima	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2019.
4.2.5	Monitoring i evaluacija	Periodično razmatranje izvještaja o RB, procjena kvaliteta i kopletnosti epidemioloških podataka, izrada planova i programa unapređenja ukupnog tretmana RB	NSRB/RNCRB/	Dostupni planovi unapređenja ukupnog tretmana RB, zasnovani na relevantnim epidemiološkim podacima	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2019.

5. Unapređenje prevencije i dijagnostike RB, kongenitalnih anomalija i genetskih predispozicija/sklonosti

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
5.1	Unapređenje prevencije i dijagnostike							
5.1.1	Monitoring i evaluacija postojećih i širenje skrining programa za prevenciju RB.	Evaluacija postojećih skrining programa I izrada elaborata o unapređenju i potrebi uvođenja novih skrining programa za RB (neonatalni, prekoncepcijski, prenatalni i skrining naslednih metaboličkih bolesti)	NSRB/RNCRB	Urađen elaborat i dostupne preporuke i plan unapređen skrining programa za RB.ja	Jednokratna nadkonkada članovima radne grupe za pripremu Elaborata i preporuka	Budžet Ministarstva zdravlja	2.400	2019.
5.1.2	Unapređenje i širenje skrining programa za prevenciju RB	Unapređenje neonatalnog masovnog skrininga na hipotireozu, uvođenje novih neonatalnih skrininga (prema Elaboratu). Unapređenje prenatalnog skrininga kongenitalnih anomalija i hromozomskih aberacija. Uvođenje selektivnog metaboličkog skrininga naslednih metaboličkih bolesti, proširenje prekoncepcijskog opterećenja selektivnog skrininga genomskih (prema Elaboratu).	Ministarstvo zdravlja/RNCRB	Održan postojeći nivo i proširen opseg skrining programa za RB	Finansijska sredstva za proširenje skrining programa predviđenih elaboratom .	Redovne aktivnosti	0,00	2020.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
5.1.3	Unapređenje dijagnostike I prevencije hromozomskih bolesti	Evaluacija postojećih dijagnostičkih mogućnosti i obezbjeđivanje kadrovskih i tehnoloških uslova za unapređenje prekoncepcijske, prenatalne i postnatalne dijagnostike	Ministarstvo zdravlja/ RNCRB	Obezbijeđena oprema za proširenje dijagnostike hromozomskih bolesti. Smanjen broj djece rođene sa hromozomskim anomalijama.	Finansijska sredstva za nabavku opreme (mikroskop, oprema i DNK probe za FISH)	Budžet Fonda	60.000	2019.
5.1.4	Unapređenje dijagnostike I prevencije genetskih predispozicija	Evaluacija postojećih dijagnostičkih mogućnosti i obezbjeđivanje kadrovskih i tehnoloških uslova za unapređenje dijagnostike: prekoncepcijski, prenatalno, postnatalno, uključujući i predispozicije ka hereditarnim malignim oboljenjima.	Ministarstvo zdravlja/ RNCRB	Smanjen broj oboljelih od bolesti sa utvrđenom genetskom predispozicijom I efikasnije liječenje malignih oboljenja za koje je moguće uraditi genetke test-markere.	Finansijska sredstva za nabavku opreme (RealTime PCR i DNA sekvencer)	Budžet Fonda	150.000	2020.
5.1.5	Unapređenje prevencije i dijagnostike veoma rijetkih monogenih oboljenja	Uspostavljanje stručno-naučne internacionalne saradnje i organizovanje i upućivanje uzoraka DNK za dijagnostiku pojedinih RB sa veoma malom učestalošću.	NSRB/RNCRB	Uspostavljenja saradnja dijagnostičkim centrima, dostupna Lista evropskih centara sa popisom vrsta RB koja je dostupna za postnatalnu i prenatalnu dijagnostiku. Smanjen broj djece rođene sa teškim genomskim bolestima I kongenitalnim anomalijama.	Posjeta Referentnih centra za RB u inostranstvu jedanput godišnje, 10 dana x 2 osobe.	Budžet zdravstvene ustanove	3.500	2018.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
5.1.6	Unapređenje monitoringa, dijagnostike i prevencije kongenitalnih anomalija	Uspostavljanje uniformnog registrovanja, klasifikacije i evaluacije kongenitalnih malformacija po EUROCAT metodologiji, kod novorođene djece u Crnoj Gori	Ministarstvo zdravlja/ RNCRB	Uspostavljen registar KA kod novorođenčadi i uspostavljena saradnja sa Centralnim EUROCAT registrom (Multicentrični evropski registar za kongenitalne anomalije). Raspoloživi relevantni kongenitalnim anomalijama.epidemiološki podaci o	Posjeta sjedištu Centralnog EUROCAT registra: 5 dana x 3 osoba	Budžet Ministarstva zdravlja	5.100	2018.
5.1.7	Unapređenje dijagnostike hematoonkoloških pacijenata.	Uvođenje dijagnostike složenih hromozomskih rearanžmana primjenom FISH dijagnostike, imunofenotipizacije primjenom protočne citometrije, DNK dijagnostike mutacija u tumorsupresorskim genima i onkogenima i DNA eseja	Ministarstvo zdravlja/ RNCRB	Efikasnijeliječenje i bolje preživljavanje hematoonkoloških pacijenata i uspostavljen monitoring uspjehnosti liječenja.	Finansijska sredstva za nabavku opreme (Protočni citometar)	Budžet Fonda	100.000	2019.

6. Unapređenje kontrole i nadzora nad ukupnim tretmanom genomskih i kongenitalnih bolesti

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
6.1	Evaluacija i optimizacija algoritama tretmana RB							
6.1.1	Monitoring i evaluacija efekata liječenja RB	Procjena uspješnosti liječenja za RB za koje je dostupna specifična terapija (manji broj). Procjena dostupnosti "orphan" lijekova i druge specifične terapije za RB. Procjena kvaliteta života oboljelih od RB	NSRB/ RNCRB	Poboljšan kvalitet života oboljelih od RB. Dostupna specifična terapija "orphan" lijekovima.	Redovna aktivnost	Redovna aktivnost	0,00	2019.
6.1.2	Monitoring i evaluacija prevencije i dijagnostike RB	Procjena uspješnosti prevencije, rane dijagnostike i smanjenja incidence RB među živorođenim (za većinu RB).	NSRB/ RNCRB	Smanjen broj RB među živorođenim i povećan broj prepoznatih trudnoća opterećenih prisustvom RB kod fetusa.	Redovna aktivnost	Redovna aktivnost	0,00	2017.
6.1.3	Saradnja sa razvijenim referentnim internacionalnim dijagnostičkim i istraživačkim centrima	Uspostavljanje saradnje i razmjena iskustava sa tehnološki visoko razvijenim referentnim internacionalnim dijagnostičkim i istraživačkim centrima	NSRB/ RNCRB	Stručni timovi RNCRB razmjenjuju iskustva i učestvuju u međunarodnim i regionalnim istraživačkim projektima i kliničkim studijama.	Financijska sredstva za studentske boravke u referentnim međunarodnim centrima za RB i za sprovođenje kliničkih istraživanja.	Budžet Ministarstva zdravlja	5.100	2018.

7. Unapređenje znanja i profesionalnih kapaciteta medicinskih profesionalaca

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
7.1	Edukacija zdravstvenih radnika							
7.1.1	Edukacija za rano prepoznavanje RB	Organizovanje edukacije pedijataru doktora specijalista porodične medicine za rano prepoznavanje RB	NSRB/ RNCRB	Rano otkrivanje i upućivanje na dijagnostiku, liječenje i rehabilitaciju oboljelih od RB	Finansijski troškovi organizacije 1 seminara godišnje, u trajanju od 3 dana,	Redovne aktivnosti	0,00	2017.
7.1.2	Edukacija za prenatalno prepoznavanje markera RB	Organizovanje edukacije ginekologa za evaluaciju fetalne morfologije i rano prepoznavanje ultrazvučnih markera dismorfogeneze i prisustva kongenitalnih anomalija	NSRB/ RNCRB	Smanjen broj RB među živorođenim i povećan broj prepoznatih trudnoća opterećenih prisustvom RB kod fetusa.	Finansijski troškovi organizacije 1 seminara godišnje, u trajanju od 3 dana,	Redovne aktivnosti	0,00	2017.
7.1.3	Organizovanje godišnjih sastanaka posvećenih evaluaciji RB	Organizovanje godišnjih sastanaka i okruglih stolova posvećenih evaluaciji ukupnog tretmana RB u Crnoj Gori	NSRB/ RNCRB	Redovno godišnje održavanje sastanaka Izrada godišnjih štampanih rezimea o RB u Crnoj Gori	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2017.
7.1.4	Izrada stručnih preporuka o RB	Izrada stručnih brošura, protokola i kliničkih smjernica za prevenciju, dijagnostiku i liječenje RB	NSRB/ RNCRB	Dostupne i distribuirane stručne brošure, protokoli i kliničke smjernice o RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2018.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
7.1.5	Izrada jedinstvenih obaveznih pisanih formulara za informisani pristanak za dijagnostiku RB	Izrada jedinstvenih obaveznih pisanih formulara za informisani pristanak za uzimanje bioloških uzoraka, sprovođenje prenatalne i postnatalne citogenetike i DNK dijagnostike RB.	NSRB/RNCRB	Obezbijeđena visokospecijalizovana klinička genetička konsultacija, informisani pristanak prije dijagnostike i detaljno genetičko informisanje i procjena rizika nakon sprovedene dijagnostike, kod svih ispitivanih osoba sa RB i njihovih porodica. U primjeni su jedinstveni pisani formulari za informisani pristanak za dijagnostiku RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2018.

8. i 9. Promocija integrisanog pristupa RB i intersektorska saradnja

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
8	Integrisani pristup RB							
	Promocija integrisanog pristupa RB u Crnoj Gori	Promocija integrisanog pristupa u implementaciji programa prevencije, dijagnostike, tretmana i socijalne inkluzije pacijenata sa RB i njihovih porodica	Ministarstvo zdravlja/Ministarstvo prosvjete/Ministars tvo rada i socijalnog staranja/Ministarstvo nauke/NSRB/RNCRB	Pripremljeni programi kampanja za izmjenu stavova i ponašanja javnosti prema osobama sa RB. Organizuju se redovni godišnji sastanci posvećeni intersektorskoj saranji na polju djelatnosti fokusiranih na RB	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2017.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
9	Javne kampanje za podizanje opšte i stručne svijesti o značaju RB							
	Organizovanje Nacionalne kampanje za podizanje opšte i stručne svijesti o značaju RB, uz korišćenje svih komunikacionih kanala (štampani, elektronski audio-vizuelni)	Priprema i sprovođenje Nacionalne kampanje o značaju RB, priprema i distribucija štampanog informativnog materijala o RB opštoj i stručnoj populaciji, priprema i distribucija štampanog informativnog materijala o RB, namijenjenog prvenstveno oboljelim od RB i njihovim porodicama.	Ministarstvo zdravlja/Ministarstvo prosvjete/Ministarstvo rada i socijalnog staranja/Ministarstvo nauke/NSRB/RNCRB	Podignut nivo svijesti o značaju RB i njihovom uticaju na zdravlje, sa posebnim fokusom na značaj prevencije RB. Postignut veći angažman i uključenost svih sektora, prisutna veća tolerancija sredine prema problemima oboljelih od RB i veća senzitivnost prema kršenjima njihovih prava (zaštiti njihovih ljudskih prava).	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2018.

10. i 11. Saradnja i podrška NVO i internacionalna saradnja

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
10	Podrška NVO i organizacija pacijenata							
	Organizovanje godišnjih sastanaka pacijenata sa RB sa institucijama uključenim u tretman RB	Organizovanje godišnjih sastanaka pacijenata sa RB, njihovim porodicama, zdravstvenim radnicima i institucijama koje se bave prevencijom, dijagnostikom, liječenjem i rehabilitacijom lica sa RB.	Ministarstvo zdravlja/Ministarstvo prosvjete/Ministarstvo rada i socijalnog staranja/Ministarstvo nauke/NSRB/RNCRB	Redovno godišnje obilježavanje Dana RB (posljednji dan februara) u kome učestvuju sve institucije uključene u tretman RB i NVO.	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2017. - 2020.

Redni broj aktivnosti	Aktivnost	Opis aktivnosti	Odgovoran	Indikator	Budžet	Izvor finansiranja	Ukupan budžet	Godina realizacije
11	Regionalna i internacionalna saradnja							
	Uspostavljanje i održavanje regionalne i internacionalne saradnje na polju RB	Uspostavljanje bliske saradnje na polju RB, naročito sa državanja koje imaju Nacionalnu strategiju o RB i stimulacija i podrška istraživačkih akt internacionalnu saradnju ivnosti, kroz regionalnu i internacionalnu saradnju.	Ministarstvo zdravlja/Ministarstvo prosvjete/Ministars tvo rada i socijalnog staranja/Ministarstvo nauke/NSRB/RNCRB	Efikasno iskorištavanje ljudskih resursa i tehnoloških mogućnosti. Učešće crnogorskih eksperata u svim međunarodnim inicijativama, ppanelima i istraživanjima o RB.	Redovne aktivnosti	Redovne aktivnosti	0,00	2017. - 2020.